

**ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΣΤΗΝ
ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΤΩΝ ΣΥΝΑΡΤΗΣΕΩΝ**

1. Μια συνάρτηση είναι πλήρως ορισμένη, αν δίνεται ο τύπος της αντιστοίχισης και το πεδίο ορισμού της. Πχ αν $f(x)=3x^2-3, x \in [3,5)$, το πεδίο ορισμού της είναι το $A_f=[3,5)$, Αν

$$f(x) = \begin{cases} 1-2x, & x \leq 1 \\ x^2-x, & x > 3 \end{cases}$$

, το πεδίο ορισμού της είναι το $A_f=(-\infty, 1] \cup (3, +\infty)$, κλπ. Όταν δεν δίνεται το πεδίο ορισμού, τότε ως πεδίο ορισμού θεωρούμε το ευρύτερο υποσύνολο του $\mathbb{R}$, στο οποίο έχει νόημα ο τύπος της. Μερικές βασικές περιπτώσεις είναι:

(Στα παρακάτω $P(x), Q(x)$ είναι πολυώνυμα του x).

- i. Πολυωνυμική συνάρτηση $f(x)=P(x)$. Τότε $A_f=\mathbb{R}$.
- ii. Ρητή συνάρτηση $f(x) = \frac{P(x)}{Q(x)}$. Τότε $A_f=\{x \in \mathbb{R} / Q(x) \neq 0\}$.
- iii. Άρρητη συνάρτηση $f(x) = \sqrt{P(x)}$. Τότε $A_f=\{x \in \mathbb{R} / P(x) \geq 0\}$.
- iv. Λογαριθμική συνάρτηση $f(x) = \log_{P(x)} Q(x)$. Τότε $A_f=\{x \in \mathbb{R} / 1 \neq P(x) > 0 \text{ και } Q(x) > 0\}$.
- v. Εκθετική συνάρτηση $f(x) = P(x)^{Q(x)}$. Τότε $A_f=\{x \in \mathbb{R} / 1 \neq P(x) > 0 \text{ ή } (P(x) < 0 \text{ και } Q(x) \in \mathbb{Z}) \text{ ή } (P(x) = 0 \text{ και } Q(x) > 0)\}$.
- vi. $f(x)=\eta\mu P(x)$ και $g(x)=\sigma\upsilon\nu P(x)$. Τότε $A_f=\mathbb{R}$.
- vii. $f(x)=\epsilon\varphi P(x)$. Τότε $A_f=\{x \in \mathbb{R} / P(x) \neq \kappa\pi + \pi/2, \kappa \in \mathbb{Z}\}$.
- viii. $f(x)=\sigma\varphi P(x)$. Τότε $A_f=\{x \in \mathbb{R} / P(x) \neq \kappa\pi, \kappa \in \mathbb{Z}\}$.
- ix. συνδυασμοί των παραπάνω.

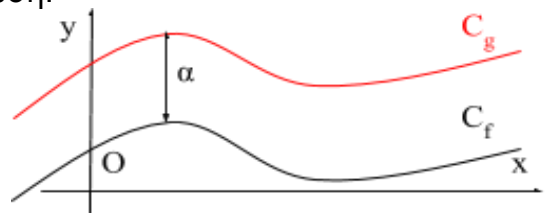
2. Η γραφική παράσταση C_f της f τέμνει τον άξονα των $y'Oy$, μόνο όταν $0 \in A_f$. Το σημείο τομής είναι το $A(0, f(0))$. Η γραφική παράσταση C_f της f τέμνει τον άξονα των $x'Ox$ στα σημεία που οι τετμημένες τους είναι λύση της εξίσωσης $f(x)=0$.

3. Τα κοινά σημεία των γραφικών παραστάσεων δυο συναρτήσεων f και g – αν υπάρχουν – έχουν τετμημένες τις ρίζες της εξίσωσης $f(x)=g(x)$. Για να βρούμε την τεταγμένη ενός τέτοιου σημείου, βάζουμε την τετμημένη του στον τύπο της f ή της g (το ίδιο είναι).

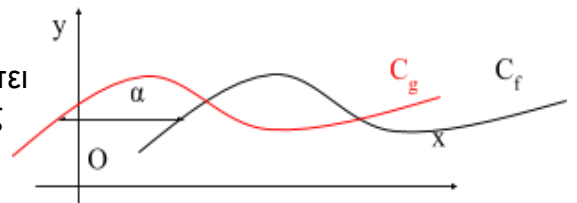
4. Για να βρούμε τα διαστήματα στα οποία η γραφική παράσταση C_f της f είναι πάνω (κάτω) από τον άξονα των $x'Ox$, λύνουμε την ανίσωση $f(x) > 0$ ($f(x) < 0$).

5. Για να βρούμε το σύνολο τιμών μιας συνάρτησης που ορίζεται με κλάδους ή που το πεδίο ορισμού της είναι ένωση διαστημάτων $A_f=A_1 \cup A_2 \cup \dots \cup A_n$, βρίσκουμε ξεχωριστά το σύνολο τιμών κάθε κλάδου ή διαστήματος, και παίρνουμε ένωση. $f(A_f) = f(A_1) \cup f(A_2) \cup \dots \cup f(A_n)$.

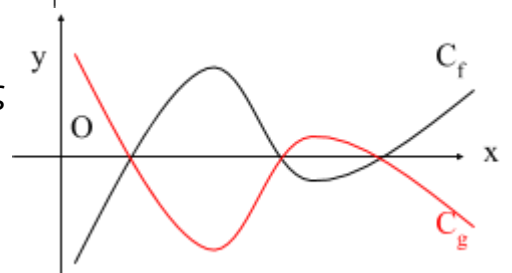
6. Αν $g(x)=f(x)+\alpha, \alpha > 0$, ($g(x)=f(x)-\alpha$) τότε η C_g προκύπτει με κατακόρυφη μετατόπιση της C_f κατά α μονάδες προς τα πάνω (κάτω).

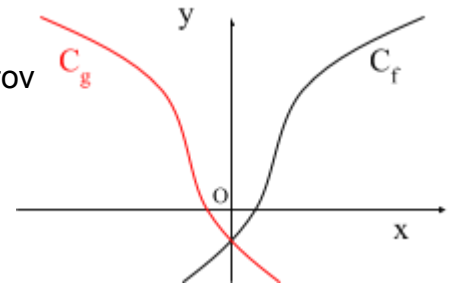
7. Αν $g(x)=f(x+\alpha), \alpha > 0$, ($g(x)=f(x-\alpha)$) τότε η C_g προκύπτει με οριζόντια μετατόπιση της C_f κατά α μονάδες προς τα αριστερά (δεξιά).

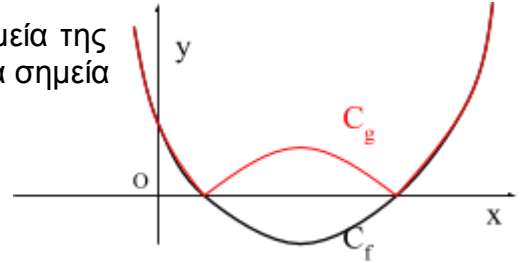
8. Αν $g(x) = -f(x)$, τότε η C_g είναι συμμετρική της C_f ως προς τον άξονα $x'Ox$.

9. Αν $g(x)=f(-x)$, τότε η C_g είναι συμμετρική της C_f ως προς τον άξονα $y'Oy$.

10. Αν $g(x)=|f(x)|$, τότε η C_g ταυτίζεται με την C_f στα σημεία της C_f με μη αρνητική τεταγμένη και ταυτίζεται με την C_{-f} στα σημεία της C_f με αρνητική τεταγμένη.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Να γράψετε με μορφή διαστήματος ή ένωσης διαστημάτων τα σύνολα:

i. $\{x \in \mathbb{R} / |2x-1| < 3\}$.

ii. $\{x \in \mathbb{R} / \frac{x+3}{2x} < 1\}$.

iii. $\{x \in \mathbb{R} / -x^2+6x-8 \geq 0 < 3\}$.

iv. $\{x \in \mathbb{R} / \frac{x+2}{x-3} < 2\}$.

v. $\{x \in \mathbb{R} / (x^2-4x+4)(x-1) \geq 0\}$.

vi. $\{x \in \mathbb{R} / x^3-3x+2 \geq 0\}$.

2. Να βρείτε τα πεδία ορισμού των συναρτήσεων:

i. $f(x) = \frac{x-1}{-x^2+3x-2}$

ii. $f(x) = \sqrt{x^3-4x}$

iii. $f(x) = \sqrt[3]{3-|x-1|}$

iv. $f(x) = \sqrt{\frac{x+2}{x-2}}$

v. $f(x) = \frac{\sqrt{x+2}}{\sqrt{x-2}}$

vi. $f(x) = \ln(x^2-7x+10)$

vii. $f(x) = 2^{\sqrt{x^2-4x}}$

viii. $f(x) = \frac{2}{\eta\mu x - 1}$

ix. $f(x) = \sqrt{x^2+x+1}$

x. $f(x) = \sqrt{5-\sqrt{x-6}}$

xi. $f(x) = \frac{3}{\sqrt{x^2+4x+4}}$

vii. $\{x \in \mathbb{R} / x^2 \geq 4\}$.

viii. $\{x \in \mathbb{R} / \frac{1}{x^2} \geq 3\}$.

ix. $\{x \in \mathbb{R} / |x-2| \geq 3\}$.

x. $\{x \in \mathbb{R} / (x^2+x+1)(x-2) \leq 0\}$.

xii. $f(x) = \left(\frac{2-x}{2+x}\right)^{\sqrt{x}}$

xiii. $f(x) = \ln(\sqrt{1+x^2}-x)$

xiv. $f(x) = x - \sqrt{\ln^2 x - \ln x}$

xv. $f(x) = \frac{1-e^x}{1+e^x}$

xvi. $f(x) = \ln \frac{1-x}{1+x}$

xvii. $f(x) = \sqrt{\ln x - 1}$

xviii. $f(x) = \frac{1}{\sqrt{2-\ln x}}$

xix. $f(x) = \frac{\sqrt{x-1}}{x^2-1}$

xx. $f(x) = \sqrt{e^{x+1}-e^2}$

xxi. $f(x) = \sqrt{e^{2x}-3e^x+2}$

xxii. $f(x) = \ln(e^x+1)$

3. Να βρείτε τα πεδία ορισμού των συναρτήσεων:

i. $f(x) = \begin{cases} 1-2x, & x \leq 1 \\ x^2-x, & x > 1 \end{cases}$

ii. $f(x) = \begin{cases} x-3, & x \leq -2 \\ 3x-7, & -2 < x \leq 1 \end{cases}$

iii. $f(x) = \begin{cases} x, & x \leq 0 \\ x-1, & 0 < x \leq 1 \\ \frac{5x}{\sqrt{x+3}}, & 0 < x \leq 1 \end{cases}$

iv. $f(x) = \begin{cases} 0, & \text{αν } x = \text{ρητός} \\ 1, & \text{αν } x = \text{άρρητος} \end{cases}$

v. $f(x) = \begin{cases} \frac{x+1}{x-3}, & \text{αν } x \neq 3 \\ 4, & \text{αν } x = 3 \end{cases}$

vi. $f(x) = \begin{cases} x-1, & \text{αν } x < 1 \\ 5, & \text{αν } x = 1 \\ -2x+3, & \text{αν } x > 1 \end{cases}$

4. Να γράψετε χωρίς απόλυτες τιμές τις συναρτήσεις:

i. $f(x) = |3-2x|$

ii. $f(x) = 2|x-1| + 3$

iii. $f(x) = \frac{2x-4}{|x-2|}$

iv. $f(x) = \frac{|x-1| + |x+1|}{2}$

v. $f(x) = 5x - |x+4| + 2|x-1|$

vi. $f(x) = |x^2 - 5x + 6|$

vii. $f(x) = \frac{|x^2 + 1| - x^2}{x-2}$

viii. $f(x) = \frac{|1 - \eta\mu x|}{\sigma\upsilon\nu^2 x}$

ix. $f(x) = \frac{|x^2 - 3x| + x - 3}{x^2 - 9}$

5. Να προσδιορίσετε τα κοινά σημεία των γραφικών παραστάσεων των παρακάτω συναρτήσεων με τους άξονες:

i. $f(x) = \frac{x^2 - x + 2}{x - 4}$

ii. $f(x) = \frac{x^2 - x + 2}{x - 1}$

iii. $f(x) = \frac{x^2 - 9}{x - 3}$

iv. $f(x) = x + \frac{2}{x}$

v. $f(x) = 1 - \eta\mu x$

vi. $f(x) = \frac{4}{x - 1}$

vii. $f(x) = \frac{2\eta\mu x - 1}{x^2 + 1}$

viii. $f(x) = \sqrt{x - 6}$

ix. $f(x) = \ln(x^2 - 6x + 9)$

x. $f(x) = \sqrt{2} + 2\sigma\upsilon\nu x$

6. Να βρείτε τα σημεία τομής των γραφικών παραστάσεων των συναρτήσεων:

i. $f(x) = -x^2 + 6x - 8$ και $g(x) = \frac{4-x}{x}$

ii. $f(x) = (x-1)^2$ και $g(x) = \frac{2}{x}$

iii. $f(x) = x^3$ και $g(x) = x$

iv. $f(x) = 3^{x^2 - 5x + 6}$ και $g(x) = 1$

v. $f(x) = \eta\mu x$ και $g(x) = 2$

vi. $f(x) = \ln(x+2)$ και $g(x) = 0$

vii. $f(x) = 8x^4 - 28x^3 - 6$ και $g(x) = -22x^2 - 7x$

viii. $f(x) = \sqrt{3x + 4}$ και $g(x) = 7 - \sqrt{x + 5}$

7. Βρείτε τα διαστήματα στα οποία η γραφική παράσταση της f είναι

α) πάνω από τον άξονα των x'Οx,

β) κάτω από τον άξονα των x'Οx,

στις παρακάτω περιπτώσεις:

i. $f(x) = -3x^2 + 10x - 3$

ii. $f(x) = \frac{x-1}{x+2}$

iii. $f(x) = e^{x^2 - 3x + 2} - 1$

- iv. $f(x)=\ln(x+3)$
- v. $f(x)=\ln x+3$
- vi. $f(x)=2^x-10$.

$$f(x) = \log_{\frac{3}{4}}(x^2 + 2x - 1)$$

- vii.
- viii. $f(x)=|\ln x|-2$
- ix. $f(x)=2+\eta\mu x$

8. Να κάνετε τις γραφικές παραστάσεις των παρακάτω συναρτήσεων και μετά, από αυτές να βρείτε το πεδίο τιμών τους:

- i. $f(x)=3x-2$,
- ii. $f(x)=4x-3$, με $A=[2,3]$
- iii. $f(x)=4-2x$, με $A=(-1,2]$
- iv. $f(x)=e^x$, με $x \in (0,4]$
- v. $f(x)=3x-1$, με $x \geq 2$
- vi. $f(x)=5-2x$, με $x < 7$.

x. $f(x)=|x+3|-3|x-2|$.

$$f(x) = \frac{1}{|x|}$$

xii. $f(x)=|x|+|x-3|$.

$$f(x) = \begin{cases} -x^2, & \text{αν } 1 \leq x < 2 \\ 2x-3, & \text{αν } -\frac{1}{2} \leq x < 1 \end{cases}$$

xiv.

$$f(x) = \begin{cases} x-1, & \text{αν } x \geq 1 \\ x^2, & \text{αν } -1 \leq x < 1 \\ -x+2, & \text{αν } x < -1 \end{cases}$$

xv.

vii. $f(x) = \frac{|x-3|}{3-x} - 2x$

viii. $f(x)=|x^2-5x+6|$.

ix. $f(x) = \begin{cases} -x+4, & \text{αν } x \leq 2 \\ 3x-1, & \text{αν } x > 2 \end{cases}$

$$f(x) = \begin{cases} \frac{x^2-9}{x-3}, & \text{αν } x \neq 3 \\ 4, & \text{αν } x = 3 \end{cases}$$

9. Έστω $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$, τέτοια ώστε $f(x+y)=f(x)+f(y)$, για κάθε $x \in \mathbb{R}$. Να δείξετε ότι:

- α) $f(0)=0$
- β) η f είναι περιττή

10. Δίνεται η μη σταθερή συνάρτηση $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$, τέτοια ώστε $f(x+y)+f(x-y)=2f(x)f(y)$, για κάθε $x, y \in \mathbb{R}$. Να δείξετε ότι:

- α) $f(0)=1$
- β) η f είναι άρτια.

11. Να βρείτε συνάρτηση f , τέτοια ώστε $f(x) + 2f(1/x) = x$, για κάθε $x \in \mathbb{R}^*$.

12. Να εξετάσετε ποιες από τις παρακάτω συναρτήσεις είναι ίσες. Στην περίπτωση που δεν έχουν το ίδιο πεδίο ορισμού, αλλά έχουν ίδιο τύπο, να βρείτε το ευρύτερο υποσύνολο του $\mathbb{R}$, στο οποίο είναι $f(x)=g(x)$:

i. $f(x)=\frac{x^2+2|x|}{x^2-4}$ και $g(x)=\frac{|x|}{|x|-2}$

ii. $f(x)=\frac{2}{\sqrt{x+2}+\sqrt{x}}$ και $g(x)=\sqrt{x+2}-\sqrt{x}$

iii. $f(x)=\ln(\sqrt{x+1}-\sqrt{x})$ και $g(x)=-\ln(\sqrt{x+1}+\sqrt{x})$

iv. $f(x)=\sqrt{x(x-1)}$ και $g(x)=\sqrt{x}\sqrt{x-1}$

13. Να βρεθούν οι συναρτήσεις $f+g$, fg και f/g , όταν:

i. $f(x)=\frac{-3x+2}{x-4}$ και $g(x)=\frac{x^2+3}{x-5}$

ii. $f(x)=\sqrt{9-x^2}$ και $g(x)=\sqrt{x}$

iii. $f(x)=e^x$ και $g(x)=e^{-x}$

iv. $f(x) = \begin{cases} x-1, & \text{αν } x \leq 2 \\ 3x+2, & \text{αν } x > 2 \end{cases}$ και

$$g(x) = \begin{cases} 2x-3, & \text{αν } x \leq -1 \\ 4-7x, & \text{αν } x > -1 \end{cases}$$

v. $f(x)=\frac{x^2+1}{x^3-1}$ και $g(x)=\frac{x^2+x+1}{1-x}$

vi. $f(x)=\frac{1}{|x+2|-1}$ και $g(x)=\frac{1}{x^2+3x+2}$

vii. $f(x)=\sqrt{x+1}$ και $g(x)=\sqrt{x^2+x}$

viii. $f(x)=\frac{1}{x^2-4}$ και $g(x)=\frac{x+2}{x-2}$

ix. $f(x)=\sqrt{4-x^2}$ και $g(x)=\sqrt{x^2-4}$